

Ügyszám: NAIH/2016/1771/ IV

... részére

Tisztelt ... !

Konzultációs beadvánnyal fordult a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (továbbiakban: Hatóság) amelyben tájékoztatást kér arról, hogy közigazgatási hatósági ügyben milyen módon tudja érvényesíteni sérelemdíjra való igényét. Beadványában előadottak és a csatolt mellékletek alapján Ön egy folyamatban lévő építmény fennmaradási engedélyezési eljárás során kizárási okot jelentett be a ... Önkormányzati Hivatal Jegyzőjével szemben a ... Kormányhivatalnál. A kizárási okot bejelentő beadványában adatainak zártan kezelését is kérte. A ... Kormányhivatal a kizárási ok bejelentését végzéssel áttette ... Önkormányzati Hivatal Jegyzőjéhez, amely a kizárási ok bejelentése mellett kérte felettes szervét az eljáró hatóság kijelölésére. Beadványában sérelmezte, hogy az eljáró hatóság kijelölését követő eljárásban az ügygel kapcsolatban olyan iratokat töltöttek fel és tettek megismerhetővé elektronikusan az ellenérdekű fél számára is, amelyek vonatkozásában korábban adatainak zárt kezelését kérte.

A beadványban előadottak alapján az alábbi adatvédelmi szempontú tájékoztatást adom.

1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseit - kevés kivételtől eltekintve - minden, Magyarország területén történő, személyes adatokra¹ vonatkozó adatkezelésre² alkalmazni kell. A jogalkotó emellett speciális adatkezelési területeken történő adatkezelésekre vonatkozóan az Infotv. rendelkezéseivel összhangban álló ágazati jogszabályokat alkothat.

Személyes adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabály, hogy személyes adatot csak akkor lehet kezelni, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy törvény felhatalmazására kiadott önkormányzati rendelet közérdeken alapuló célból elrendeli. Ez utóbbi eset a kötelező adatkezelés köre³.

2. Kötelező adatkezelés történik például a közigazgatási hatósági eljárások során is. A hatósági eljárásokban előforduló személyes adatok kezelésére vonatkozó általános törvényi felhatalmazást a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) rendelkezései adnak. E jogszabály rendelkezései alkalmazandóak az

¹ Infotv. 3. § 2. személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

² Infotv. 3. § 10. adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérrymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.

³ Infotv. 5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha

- a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy
- b) azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzati rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).

adatok zártan történő kezelésének elrendelése során is. A Ket. 39/A. § (1) bekezdése szerint adatok (a személyazonosító adatok és a lakcím) zárt kezelését a hatóságtól indokolt kérelem esetében lehet kérni, amennyiben a kérelmező valószínűsíti, hogy az eljárásban közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti. A Ket. vonatkozó szabálya meghatározza a személyi kört, amely az adatok zárt kezelését kérheti: erre csak a tanúnak, a tolmácsnak, a szemletárgy birtokosának és a támogatónak, valamint a hivatalbóli eljárást kezdeményező személynek (bejelentő) van lehetősége. A Ket. egyértelműen a hatóság mérlegelés alapján hozott döntésére bízta annak megítélését, hogy az adatok zártan történő kezelése az erre irányuló kérelemben felhozott indokok alapján szükséges-e, illetve elrendelésének feltételei fennállnak-e. A hatóságnak a döntéséről végzést kell hoznia, amelyet csak a kérelmezővel kell közölnie⁴.

Ha a hatóság az adatok zártan történő kezelése mellett dönt, a Ket. 39/A. § (3) bekezdése szerint kötelessége arról gondoskodni, hogy a zártan kezelt adatok az eljárási cselekmények során ne váljanak megismerhetővé. Ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdése alapján az így kezelt adatokat csak az ügyintéző, a jegyzőkönyvvezető és a leíró, a hatóság vezetője, a felügyeleti szerv, valamint a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság erre felhatalmazott ügyintézője és vezetője, az illetékes ügyész és a bírósági felülvizsgálat során eljáró bíró jogosult megismerni.

A Ket. 17. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási hatósági eljárás alatt a hatóság gondoskodik arról, hogy a személyes adatok védelme biztosított legyen⁵. A Ket. 4. § (3) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság sérelemdíjat fizet annak, akinek a hatóság nem jogszabályszerű eljárása következtében a személyiségi joga sérült.

3. A sérelemdíj intézménye az új Polgári törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő és 2014. 03. 15-től hatályos módosításaival került több helyen a magyar joganyagba és váltotta fel a korábbi nem vagyoni kártérítés intézményét. Így sérelemdíjról való rendelkezések, hasonló szabályozási koncepció mentén, megtalálhatóak a Ket. már említett rendelkezései között, mint ahogy helyet kap az Infotv. szövegében is.

Figyelemmel arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárások során történő adatkezelések során a Ket. adatkezelésekre vonatkozó rendelkezéseinek van elsődleges szerepe, ezért az Infotv. sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseire⁶ elég e helyen csak érintőlegesen utalni.

A sérelemdíj intézményét - a vele szorosan összefüggő személyiségi jogok általános szabályozásával együtt - a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) is tartalmazza. A Ptk. rendelkezéseire fűzött magyarázat szerint a sérelemdíj a személyiségi

⁴ Ket. 39/A. § (1) Erre irányuló indokolt kérelem esetén a hatóság elrendeli a tanú, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, a támogató és a hivatalbóli eljárást kezdeményező személy természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha az adatok zárt kezelése iránti kérelmet előterjesztő valószínűsíti, hogy őt az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti. A végzést kizárólag a kérelmet előterjesztővel kell közölni.

⁵ Ket. 17. § (1)⁵ A hatósági eljárás tartama alatt, illetve a hatóság által nyújtott szolgáltatás teljesítése során - különösen az iratokba való betekintés engedélyezésénél, a tárgyalás során, a döntés szerkesztésénél és a döntésnek hirdetményi úton való közlésénél - a hatóság gondoskodik arról, hogy a törvény által védett titok és a hivatás gyakorlásához kötött titok (a továbbiakban együtt: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen.

⁶ Infotv. 23. § (2) Ha az adatkezelő az érintett adatainak jogellenes kezelésével vagy az adatbiztonság követelményeinek megszegésével az érintett személyiségi jogát megsérti, az érintett az adatkezelőtől sérelemdíjat követelhet.

jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő kompenzációját szolgálja. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint az, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelmekért. A kártérítési igényekkel összevetve lényegi különbség, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A sérelemdíj mértékét - akkor, ha erről a felek nem tudnak megegyezni - polgári jogvita során az eljáró bíróság egy összegben határozza meg⁷.

4. A személyes adatok védelméhez való jog megsértése a személyiségi jogok sérelmét jelenti⁸. A személyiségi jogok a Ptk. védelme alatt állnak, ezért a Ptk-ban meghatározott igényérvényesítési lehetőségek állnak rendelkezésre annak, aki úgy ítéli meg, hogy személyiségi jogait sérelem érte. A sérelemdíj intézménye mellett lehetőség van az ún. „felróhatóságtól független szankciók” megállapítását is kérni a bíróságtól a Ptk. 2:51. § (1) bekezdése alapján. Ennek keretében a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak címzett keresetlevelében az, akit személyiségi jogaiban megsértettek, követelheti:

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

A Ptk. 2:51. § (2) bekezdése alapján ha közigazgatási jogkörben eljáró személy sért személyiségi jogot, akkor a fenti szankciókat a közhatalmi jogkört gyakorló jogi személlyel szemben kell érvényesíteni. Ha a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a szankciókat azzal a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szervvel szemben kell érvényesíteni, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.

Amennyiben tehát Ön úgy ítéli meg hogy személyiségi jogai a személyes adatok védelméhez való jogának sérelmén keresztül, nem jogszabályszerű közigazgatási hatósági eljárás következtében sérültek, sérelemdíjra tarthat igényt, amely „felróhatóságtól független szankciók” követelése mellett végső soron bírósági úton is érvényesíthető.

5. Amennyiben a fenti tájékoztatás ismeretében úgy dönt, hogy a Hatóság vizsgálatát kezdeményezi, úgy kérem, hogy az erre irányuló bejelentését juttassa el a Hatósághoz. Önt a Hatósághoz tett bejelentése miatt nem érheti hátrány, kilétét a Hatóság csak akkor fedheti fel, ha

⁷ Ptk. 2:52. § [Sérelemdíj]

(1) Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

(2) A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

(3) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

⁸ Ptk. 2:43. § e) pontja: „A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése.”

ennek hiányában a vizsgálat nem lenne lefolytatható. Ha kéri, az Ön kilétét a Hatóság akkor sem fedheti fel, ha ennek hiányában a vizsgálat nem folytatható le.⁹

6. A Hatóság – eljárási kereteket nélkülöző, konzultációs válaszként kiadott – jelen tájékoztatása sem jogszabálynak, sem egyéb jogi eszköznek nem tekinthető, az normatív jelleggel, jogi erővel, illetve kötelező tartalommal nem rendelkezik. A Hatóság jelen ügyben rendelkezésre bocsátott információk alapján kialakított jogértelmezése más hatóságot, a bíróságot és az adatkezelőt nem köti, annak csak iránymutató jellege van. Az állásfoglalás, tájékoztatás kiadása tehát nem mentesíti annak címzettjét illetve az adatkezelőt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége, illetve az adatkezelésért fennálló felelősség alól.

Budapest, 2016. május „ ”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

⁹ Infotv. 52. § (3)